

Złotowska, Jadwiga / Wiśniewski, Aleksy / Lewandowska, Jadwiga

Rozwój kombinatu a ewolucja programu nauczania przedmiotów zawodowych

Notatki Płockie 32/2-131, 41-42

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Rozwój kombinatu a ewolucja programu nauczania przedmiotów zawodowych

Rozpoczęta w roku 1960 budowa MZRiP w Płocku spowodowała, że koniecznym stało się zapewnienie wyspecjalizowanej kadry pracowników dla powstających obiektów produkcyjnych. Do kadry kierowniczej i technicznej werbowano z kluczowych zakładów polskiej chemii ludzi o szczególnie wysokich kwalifikacjach.

Od 1961 roku przyjmowano do pracy również niewykwalifikowaną młodzież i delegowano ją na naukę zawodu do Państwowej Szkoły Technicznej w Gliwicach i Piastowie oraz kierowano na praktyki do Zakładów Chemicznych „Oświęcim”, Nadodrzańskich Zakładów Przemysłu Organicznego „Rokita”, Zakładów Azotowych „Kętrzyn”, Zakładów Azotowych „Tarnów”.

W roku 1962 otwarto Państwową Szkołę Techniczną i Zasadniczą Szkołę Zawodową MZRiP w Płocku, a w roku 1963 rozpoczęto budowę własnych obiektów Zespołu Szkół Zawodowych, którą zakończono w 1964 roku. Od tego czasu podstawowym źródłem pozyskiwania kadr dla kombinatu z wykształceniem zawodowym i średnim był zespół szkół, obejmujący:

- dwu i półletnią Państwową Szkołę Techniczną z kierunkami: technologia przerobu ropy naftowej i analiza chemiczna;
- trzyletnią Zasadniczą Szkołę Zawodową z kierunkiem:
 - aparatowy przemysłu chemicznego;
- pięcioletnie Technikum Chemiczne z kierunkiem:
 - technologia przerobu ropy naftowej;
- trzyletnie Technikum Chemiczne dla Pracujących z kierunkiem:
 - technologia przerobu ropy naftowej;
- trzyletnie Technikum Chemiczne po Zasadniczej Szkole Zawodowej z kierunkami:
 - technologia przerobu ropy naftowej oraz aparaty i urządzenia przemysłu chemicznego;
- czteroletnie Liceum Zawodowe o kierunku: operator procesów chemicznych.

Nowoczesne rozwiązania aparaturowe i wysoki stopień automatyzacji procesów technologicznych w kombinacie wymagały od załogi głębokiej wiedzy technicznej. Szkolenie zawodowe przyszłych absolwentów, a następnie pracowników kombinatu odbywało się w początkowym okresie w oparciu o programy nauczania opracowane przez Kuratorium Oświaty i Wychowania. Wkrótce jednak, po podjęciu pracy przez pierwszych absolwentów Państwowej Szkoły Technicznej, okazało się, że wyżej wymienione programy nie są wystarczające dla potrzeb MZRiP. W związku z tym nauczyciele przedmiotów chemicznych musieli opracować nowe

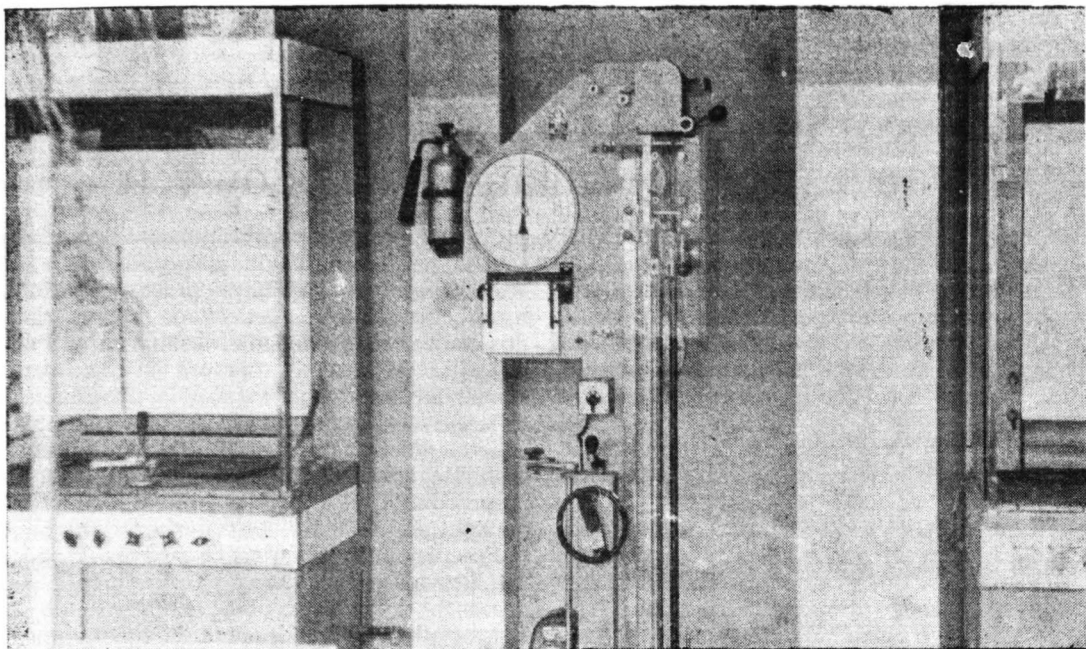
programy nauczania przedmiotów zawodowych takich jak: technologia przerobu ropy naftowej, procesy i aparaty w przemyśle chemicznym, chemia ropy, pracownia technologiczna, dostosowane do kierunku kształcenia. Programy opracowywane w oparciu na dokumentacji i instrukcjach technologicznych instalacji produkcyjnych znajdujących się w kombinacie oraz na doświadczeniach pracowników ze służby technologicznej MZRiP, z którymi nauczyciele przedmiotów zawodowych weszli w ścisły kontakt.

Przepisy Ministerstwa Oświaty i Wychowania zezwalały na zmiany i uzupełnienia w programach dotyczących obowiązujących do 30%. W początkowej fazie nauczania zwiększono ilość godzin na kształcenie kadry dla produkcji rafineryjnej. W miarę rozbudowy części petrochemicznej zakładu modyfikowano programy nauczania, dostosowując je do technologii nowo uruchamianych instalacji.

Tak np. w roku 1968 rozpoczęto produkcję fenolu i acetonu, w roku 1969 — pirolizę produktów naftowych oraz otrzymywanie olejów smarowych i napędowych, w roku 1970 — otrzymywanie butadienu, w roku 1973 — otrzymywanie węglodorów aromatycznych oraz otrzymywanie tworzyw polimeryzacyjnych. Każdy rok szkolny rozpoczynał się zebraniem Komisji Przedmiotów Chemicznych z udziałem przedstawicieli zakładu w celu uzgodnienia programów nauczania przedmiotów zawodowych na dany rok. Realizacja części programu została wzbogacona przez specjalizujące praktyczne zajęcia w zakładzie na instalacjach istniejących i nowo uruchamianych.

Duża ilość instalacji oraz różnorodność aparatów i urządzeń przemysłowych była powodem wystąpienia Komisji Przedmiotów Chemicznych do Ministerstwa Przemysłu Chemicznego z prośbą o zgodę na skorelowanie i połączenie przedmiotów — chemia ropy, procesy i aparaty przemysłu chemicznego, technologia przerobu ropy naftowej — w jeden blok przedmiotowy, obejmujący wszystkie zagadnienia związane z przerobem ropy naftowej. Utworzenie bloku wyżej wymienionych przedmiotów było konieczne, ponieważ te same zagadnienia omawiane były przez różnych nauczycieli, często w różnych terminach i w różnym zakresie, co powodowało, że uczniowie w praktyce nie potrafili kojarzyć tych samych zagadnień omawianych na różnych przedmiotach i przy różnych tematach.

Starano się w realizacji programów nauczania wprowadzić wszystkie nowości techniczne, związane z przerobem ropy naftowej i przemysłem petrochemicznym. Uczniowie w ra-

Fragment wyposażenia pracowni technologii ropy.

mach prac dyplomowych, wykorzystując czasopisma techniczne, takie jak: «Przemysł Chemiczny», «Nafta», «Chemik», opracowywali instrukcje, plansze i schematy oraz wykonywali modele aparatów, urządzeń i instalacji. Konsultantami byli nauczyciele a także pracownicy kombinatu, którzy w ten sposób pomagali w kształceniu kadr dla swoich instalacji. Prace te były wysoko oceniane na Wojewódzkich Konkursach Prac Dyplomowych i Konkursach Młodego Mistrza Techniki.

W celu podniesienia poziomu nauczania została urządzona, również w ramach prac dyplomowych, klasa-pracownia technologii, w której te prace były i są wykorzystywane do dziś jako pomoce dydaktyczne.

W miarę potrzeb kadrowych kombinatu otwierane były w szkole nowe specjalizacje, np. w Państwowej Szkole Technicznej — aparatura kontrolno-pomiarowa i zabezpieczenia przeciwkorozyjne, w Zasadniczej Szkole Zawodowej — kierowca-mechanik, ślusarz, automatyk, dla których należało również modernizować programy nauczania przedmiotów zawodowych, dostosowując je do każdej specjalności.

W momencie nasycenia kadry technicznej o specjalności technologii przerobu ropy naftowej w MZRIp wprowadzony został w Policealnym Studium Zawodowym szeroki profil nauczania o kierunku technologia procesów chemicznych, przygotowujący w ten sposób absolwentów do podjęcia pracy w każdym zakładzie chemicznym, a nie tylko w zakładach rafineryjnych.

Ciągle zmiany kształcenia powodowały, że praca nauczycieli przedmiotów zawodowych była bardzo trudna, gdyż znacznie łatwiej jest pracować w oparciu o stałe programy nauczania, niż ciągle przygotowując nowe programy

do nowych specjalności. Pracę tę ponadto utrudniał jeszcze bardziej brak podręczników i pomocy naukowych.

W chwili obecnej Zespół Szkół Zawodowych MZRIp w Płocku jest jedyną szkołą w Polsce, która kształci techników chemików o specjalności technologia przerobu ropy naftowej według programów nauczania, których autorami są nauczyciele tej szkoły.

W latach 1978/79 nauczyciele przedmiotów zawodowych uczący w Zespole Szkół Zawodowych MZRIp zostali upoważnieni przez Ministerstwo Przemysłu Chemicznego do opracowania wzorcowych projektów programów nauczania dla specjalności technologia przerobu ropy naftowej dla Technikum Chemicznego po Zasadniczej Szkole Zawodowej, Technikum Chemicznego, Policealnego Studium Zawodowego, Technikum Chemicznego dla Pracujących — szkół wchodzących w skład ZSZ MZRIp. Ponadto nauczyciele szkoły są autorami aktualnie obowiązujących programów nauczania w Liceum Zawodowym o specjalności: operator procesów chemicznych.

W opracowywaniu programów nauczania przedmiotów zawodowych, o których mowa była wyżej, brali udział nauczyciele przedmiotów chemicznych:

mgr inż. **Teresa Kordiasz** — dyrektor szkoły, inż. **Jadwiga Miller** — zastępca dyrektora, **Henryk Nowak** — były dyrektor szkoły (obecnie na emeryturze), mgr **Aleksy Wiśniewski** — kierownik laboratorium, mgr **Anna Gutkowska**, mgr **Mirosław Kacprowicz**, mgr inż. **Halina Olesińska**, mgr **Elżbieta Paczkowska**, mgr **Szczepan Szczodrowski**, inż. **Jolanta Zawadewicz**, mgr inż. **Jadwiga Złotowska**; nauczyciel przedmiotów mechanicznych; mgr **Jan Uździki**; nauczyciele zawodu: **Regina Ners**, **Przemysław Woźniak**.